

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การนำเสนอผลการวิจัยเรื่อง สีลาวาทศิลป์ในการแปลความหมายอัลกุรอาน ฉบับภาษาไทย สุเราะฮ์ฮุรเราะฮ์มาน โดยกล่าวสรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ดังนี้

5.1 สรุปผลการวิจัย

5.1.1 จากวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 1 เพื่อศึกษาการแปลความหมายอัลกุรอานใน วรรณคดีของนักวิชาการมุสลิม สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1) การแปลความหมายอัลกุรอานโดยอ้างอิงจากนิยามทางภาษาศาสตร์มี 4 ลักษณะ คือ 1) การถ่ายถอดถ้อยคำ 2) การอธิบายด้วยภาษาของถ้อยคำนั้น 3) การอธิบายด้วยภาษาอื่นที่ไม่ใช่ภาษาของถ้อยคำนั้น 4) การถ่ายคำในภาษาหนึ่งด้วยคำจากภาษาอื่น ซึ่งความหมายลักษณะที่ 4 นี้ตรงกับความหมายของการแปลที่รู้จักกันโดยทั่วไป

เมื่อพิจารณาการแปลความหมายอัลกุรอานด้วยนิยามทางภาษาศาสตร์ตาม ความหมายลักษณะที่ 4 สามารถแบ่งการแปลความหมายอัลกุรอานออกเป็น 2 ประเภทหลัก ได้แก่ 1.การแปลโดยพยัญชนะ และ 2.การแปลโดยอรรถ ซึ่งการแปลโดยพยัญชนะสามารถแบ่งออกได้อีก 2 ชนิด คือ 1) การแปลโดยพยัญชนะแบบตรงตัว 2) การแปลโดยพยัญชนะแบบไม่ตรงตัว หรือเรียกอีก อย่างเป็นทางการแปลความหมาย ซึ่งนักวิชาการอนุญาตให้ถ่ายทอดความหมายอัลกุรอานได้ด้วยการแปล แบบโดยอรรถและโดยพยัญชนะแบบไม่ตรงตัว (หรือการแปลความหมาย) ส่วนการแปลโดยพยัญชนะ แบบตรงตัวนั้นไม่เป็นที่อนุญาตโดยเอกฉันท์ของนักวิชาการ เพราะความแตกต่างระหว่าง ภาษาต้นฉบับและภาษาฉบับแปลทำให้การถ่ายทอดนั้นสูญเสียความหมายและการสื่อสารไม่สัมฤทธิ์ ผลเมื่อใช้การแปลชนิดนี้ การแปลโดยพยัญชนะแบบตรงตัวจึงเป็นสิ่งที่เป็นไปได้และไม่อนุญาตให้ กระทำทั้งในการแปลโดยทั่วไป และโดยเฉพาะอย่างยิ่งการแปลอัลกุรอาน

2) การถ่ายทอดความหมายอัลกุรอานมีพัฒนาการมาอย่างต่อเนื่องตลอดหน้า ประวัติศาสตร์ผ่านยุคสมัยต่าง ๆ ของการแปลอัลกุรอาน ที่เมื่อจำแนกโดยพิจารณาจากสภาพโดยรวม ของแต่ละยุคสมัยสามารถแบ่งออกได้เป็น 3 ยุค ได้แก่ ยุคแรกเริ่ม ยุคเรืองรอง และยุคโรยรา พัฒนาการของการแปลและการถ่ายทอดความหมายอัลกุรอานนี้มีความสอดคล้องกับความหมาย ทางด้านภาษาศาสตร์ของการแปลความหมายอัลกุรอาน กล่าวคือ เริ่มต้นด้วยการถ่ายทอดด้วยบทและ

ความหมายอัลกุรอาน จากนั้นจึงเป็นการอธิบายด้วยภาษาของอัลกุรอานและอธิบายด้วยภาษาอื่นจากอัลกุรอาน และจึงเป็นการแปลตามรูปแบบที่แตกต่างกัน

3) เมื่อพิจารณาการแปลความหมายอัลกุรอานตามความรุ่งเรืองของประวัติศาสตร์อิสลามแล้ว พบว่าเป็นไปในทางตรงกันข้ามกัน กล่าวคือ ในยุคแรกเริ่มที่อิสลามเริ่มปรากฏจนถึงยุคเรืองรองของหน้าประวัติศาสตร์อิสลามนั้น ไม่มีการแปลอัลกุรอานเกิดขึ้นหรือเริ่มมีก็เพียงส่วนน้อย แต่การแปลอัลกุรอานกลับรุ่งเรืองในช่วงที่โลกอิสลามเข้าสู่ยุคโรยรา ซึ่งเป็นพัฒนาการของการแปลอัลกุรอานที่มีปัจจัยด้านการขยายดินแดน การแลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างอารยธรรมเป็นตัวแปรกำหนด

5.1.2 จากวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 2 เพื่อศึกษาประวัติการแปลความหมายอัลกุรอานเป็นภาษาไทย สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1) ยุคสมัยของการแปลความหมายอัลกุรอานเป็นภาษาไทยมี 3 ยุค ซึ่งเป็นการจำแนกโดยพิจารณาจากจุดเริ่มต้นเป็นสำคัญ ได้แก่ ยุคปฐมบท ยุคอัครศาสนูปถัมภก และยุคโลกาภิวัตน์

ในยุคปฐมบทอยู่ในช่วงปี พ.ศ.2478-พ.ศ.2510 เป็นยุคที่เริ่มปรากฏการแปลความหมายอัลกุรอานและตีพิมพ์ขึ้นเป็นรูปธรรม ซึ่งต่างจากก่อนหน้านี้ที่การแปลความหมายอัลกุรอานจะเป็นลักษณะของการบรรยาย รูปแบบการแปลความหมายอัลกุรอานเป็นภาษาไทยในยุคนี้ จะเป็นการแปลบางส่วนโดยนิยมเลือกแปลในส่วนแรกของอัลกุรอาน ยังไม่มีการแปลแบบครบ 30 อนุช่อปรากฏขึ้น ด้านประเภทของการแปลส่วนใหญ่จะเป็นการแปลแบบอธิบาย มีการแปลความหมายเพียงหนึ่งผลงานแปลเท่านั้น

ยุคอัครศาสนูปถัมภกอยู่ในช่วงปี พ.ศ.2511-พ.ศ.2541 เป็นยุคที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช พระมหากษัตริย์รัชกาลที่ 9 แห่งราชวงศ์จักรี ผู้เป็นองค์อัครศาสนูปถัมภกได้พระราชทานทรัพย์ส่วนพระองค์สนับสนุนการจัดพิมพ์ “พระมหาคัมภีร์อัลกุรอาน ฉบับแปลความหมายและขยายความ” รูปแบบการแปลความหมายอัลกุรอานเป็นภาษาไทยในยุคนี้มีทั้งการแปลแบบบางส่วนและการแปลแบบครบ 30 อนุช่อ ด้านประเภทของการแปลมีทั้งการแปลความหมายและการแปลแบบอธิบาย เป็นยุคที่การแปลความหมายอัลกุรอานมีความเฟื่องฟูมาก โดยนอกจากการแปลทั้งสองประเภทแล้ว ยังมีการอธิบาย (ตีฟิร) การแปลตำราอธิบาย และมีการนำคำแปลมาเรียบเรียงในรูปแบบต่าง ๆ เช่น เรียบเรียงตัวบทคู่กับคำอ่านและคำแปล มีการนำเสนอตัวบท คำแปล และแยกคำศัพท์ด้วย

ยุคโลกาภิวัตน์อยู่ในช่วงปี พ.ศ.2542-ปัจจุบัน เป็นยุคที่มีองค์กรต่างชาติที่ทำหน้าที่ส่งเสริมด้านการแปลความหมายอัลกุรอานเข้ามาตรวจสอบและตีพิมพ์เผยแพร่ผลงานแปลความหมายอัลกุรอานเป็นภาษาไทย รูปแบบการแปลความหมายอัลกุรอานเป็นภาษาไทยในยุคนี้มีปรากฏทั้งสองรูปแบบ ประเภทของการแปลความหมายอัลกุรอานก็มีปรากฏทั้งสองประเภท แต่เมื่อเทียบในด้านปริมาณและความหลากหลายแล้วไม่คึกคักเท่ายุคก่อนหน้า ที่มีชีวิตชีวาอยู่ในยุคนี้คือการแปลตำราอรรถาธิบายทั้งของนักวิชาการในอดีตและนักวิชาการร่วมสมัย มีทั้งที่แปลจนครบ 30 ญุซอ์แล้วและที่กำลังทยอยแปล แม้การแปลความหมายอัลกุรอานจะไม่เฟื่องฟูเท่ายุคที่ผ่านมา แต่การตรวจสอบผลงานแปลและการศึกษาความหมายอัลกุรอานในเชิงลึกก็เป็นคุณลักษณะเด่นของยุคนี้ที่ความเป็นโลกาภิวัตน์ได้มอบไว้ให้

2) ลักษณะโดยรวมของการแปลความหมายอัลกุรอานในแต่ละยุคสะท้อนภาพของสังคม วัฒนธรรม และความต้องการของผู้คนในยุคหนึ่ง ๆ โดยในยุคปฐมบทผู้คนต่างตราตรึงต่อการทำงานหาเลี้ยงชีพ โรงเรียนที่สอนวิชาการด้านศาสนาอิสลามยังมีไม่มากนักที่มีอยู่บ้างก็ต้องเสียค่าเล่าเรียน จึงเป็นการยากที่มุสลิมโดยทั่วไปจะมาเรียนเพราะต้องสูญเสียทุนทรัพย์และการประกอบอาชีพ ยี.एम.มุณี และทองหยิบ ยวงมณีจึงได้คิดแปลใจความของอัลกุรอานเป็นภาษาไทย เพื่ออำนวยความสะดวกในการศึกษาอัลกุรอานของบรรดามุสลิม โดยไม่ต้องเสียทุนทรัพย์และไม่ต้องเสียเวลาละทิ้งการประกอบอาชีพมาเล่าเรียน (ยี.एम.มุณี และทองหยิบ ยวงมณี, 2478)

ส่วนยุคอัครศาสนูปถัมภกที่การแปลมีความเฟื่องฟูมีผลงานแปลหลากหลายสำนวนสังเกตได้ว่าผลงานแปลในยุคนี้ส่วนใหญ่จะเป็นการแปลบางส่วนของอัลกุรอานโดยเฉพาะการแปลความหมายสุเราะฮ์อัลฟาตีหะฮ์และสุเราะฮ์ในญุซอ์อัมมะ นอกจากการแปลและการอรรถาธิบาย และการแปลความหมายแล้ว ก็ยังปรากฏรูปแบบอื่น ๆ ของการถ่ายทอดความหมายอัลกุรอาน เช่น มีการนำผลงานแปลมาเรียบเรียงใหม่โดยใส่คำอ่านกำกับ รวมถึงมีการแยกคำศัพท์จากอายะฮ์อัลกุรอาน และให้ความหมายของคำศัพท์เหล่านั้นไว้ด้วย รูปแบบการถ่ายทอดที่นอกเหนือจากการแปลประเภทต่าง ๆ นี้ เกิดขึ้นในญุซอ์อัมมะที่มีลักษณะเป็นสุเราะฮ์สั้น ๆ สะดวกต่อการท่องจำและนิยมใช้ในการละหมาด จึงเป็นไปได้ว่าผลงานแปลและการเรียบเรียงเหล่านี้เป็นไปเพื่อตอบสนองต่อความต้องการของมุสลิมในยุคนั้นที่ต้องการท่องจำและเข้าใจความหมายของอายะฮ์อัลกุรอานที่ใช้อ่านในละหมาด

ในยุคโลกาภิวัตน์นั้น การเข้ามาตรวจทานความหมายอัลกุรอานของศูนย์กษัตริย์พะฮัดเพื่อการพิมพ์อัลกุรอาน ทำให้สำนวนการแปลความหมายอัลกุรอานที่มากมายและหลากหลายมีความเป็นเอกภาพมากขึ้น และยังเป็นการเพิ่มมาตรฐานของผลงานแปลความหมายอัลกุรอานเป็นภาษาไทย การทำหน้าที่แจกจ่ายผลงานแปลของศูนย์กษัตริย์พะฮัดทำให้ผู้คนในยุคนี้เข้าถึงความหมายอัลกุรอานที่ได้รับการแปลแล้วอย่างทั่วถึง วิชาความรู้ที่เคยเป็นศาสตร์เฉพาะทางเข้าถึงได้ยากจึงกลายมาเป็นความรู้พื้นฐานที่เข้าถึงผู้คนได้ง่ายกว่าในยุคก่อนหน้า บรรยากาศการศึกษาหา

ความรู้ที่ได้รับการอำนวยความสะดวกและความเป็นโลกาภิวัตน์ที่เร่งเร้าให้ศึกษาเพิ่มเติม ทำให้ความต้องการการศึกษาความหมายอัลกุรอานของผู้คนในยุคนี้เปลี่ยนไป จากการศึกษาเพียงความหมายของอัลกุรอานไปสู่การศึกษาการอธิบายอัลกุรอานซึ่งเป็นวิชาความรู้ที่เฉพาะทางกว่าเดิม ความต้องการของผู้คนจึงสะท้อนให้เห็นผ่านรูปแบบการแปลตำราอธิบายอัลกุรอานซึ่งเป็นกิจกรรมที่มีชีวิตชีวาอยู่ในยุคนี้

5.1.3 จากวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 3 เพื่อศึกษาลีลาวาทศิลป์ในการแปลความหมายอัลกุรอานเป็นภาษาไทย สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1) วาทศิลป์ภาษาอาหรับมีพัฒนาการที่ยาวนาน จากช่วงที่เน้นเพียงอรรถรส สู่ช่วงที่เริ่มวางกฎเกณฑ์ จนถึงปัจจุบันที่กฎเกณฑ์นิ่งและอยู่ตัวแล้ว นักวิชาการด้านนี้ก็ยังคงศึกษาค้นคว้าต่อไปในมิติที่หลากหลายมากยิ่งขึ้น โดยเนื้อหาของวาทศิลป์ภาษาอาหรับแบ่งออกเป็น 3 ด้านหลัก ได้แก่ อรรถศิลป์โวหาร ประจักษ์โวหาร และวิจิตรโวหาร

ด้านอรรถศิลป์โวหาร เป็นการศึกษาเกี่ยวกับการใช้คำให้ถูกต้องตามกาลเทศะ คือ ถูกต้องตามเวลา สถานที่ และเหมาะสมกับผู้ฟัง โดยด้านอรรถศิลป์โวหารนี้แบ่งคำออกเป็น 2 ประเภทหลัก ได้แก่ เคาะบ์และอินซำฮ์ และยังมีกฎเกณฑ์อื่น ๆ ของด้านการใช้คำให้ถูกต้องด้วย เช่น การจำกัดความ การเชื่อมความและการแยกความ การย่อความ การยืดความ และสมดุลความ

ด้านประจักษ์โวหาร เป็นการศึกษาเกี่ยวกับการเปรียบเทียบเพื่อให้เห็นภาพพจน์ของคำ เป็นการสื่อถึงความหมายหนึ่งด้วยถ้อยคำสำนวนที่หลากหลาย โดยศึกษาโวหารการเปรียบเทียบรูปแบบต่าง ๆ ได้แก่ อุปมาโวหาร อุปลักษณ์ และอุปนัย

ด้านวิจิตรโวหาร เป็นการศึกษาที่มุ่งเน้นในด้านการตกแต่งประดับประดาถ้อยคำให้สวยงาม ซึ่งการประดับประดาเป็นได้ทั้งในถ้อยคำและความหมาย โดยวิจิตรความหมายมีหลายรูปแบบ เช่น อัฎฎิบากุ อัลมุกออะละฮฺ อัตเตารีเยฮฺ วิจิตรถ้อยคำก็มีหลายรูปแบบเช่นกัน เช่น อัลญินาส และอัศสัจญ์หรือเสียงสัมผัส

2) สุเราะฮ์ฮัจญะฮ์มีจำนวน 78 อายะฮ์ และนักวิชาการส่วนใหญ่มีทรรศนะว่าเป็นสุเราะฮ์หมักกียะฮ์ เนื้อหาของสุเราะฮ์มุ่งเน้นที่หลักการศรัทธาต่ออัลลอฮ์ ﷻ การศรัทธาต่อวันสิ้นโลกและชีวิตหลังความตายในโลก โดยเนื้อหาของสุเราะฮ์ฮัจญะฮ์สรุปได้ ดังนี้

ช่วงแรกของสุเราะฮ์ฮัจญะฮ์นำเสนอหลักการศรัทธาต่ออัลลอฮ์ ﷻ ด้วยการกล่าวถึงบุญคุณและพละคุณภาพของพระองค์ โดยเริ่มด้วยนามของอัลลอฮ์ ﷻ พระผู้ทรงกรุณาปรานี

และกล่าวถึงบุญคุณของพระองค์ที่มีต่อปวงบ่าวโดยเริ่มจากสิ่งที่อยู่ใกล้ตัว ได้แก่ การสร้างและการสอน จากนั้นจึงกล่าวถึงบุญคุณของผู้ทรงกรุณาที่มีต่อมวลสรรพสิ่ง ได้แก่ การบริหารวงโคจรของดวงอาทิตย์และดวงดาว การบริหารจัดการผืนฟ้าและผืนดิน การเตรียมอาหารจากผืนดินแก่สรรพสิ่งที่ทรงสร้างขึ้นมา จากนั้นจึงกล่าวถึงพละทานุภาพและความสามารถของพระองค์ในการสรรสร้างสิ่งต่าง ๆ รวมถึงมนุษย์และฉุน ปรีชาญาณของพระองค์ในการบริหารจัดการดวงอาทิตย์และสายน้ำ รวมถึงสิ่งมีชีวิตและผลผลิตที่อยู่ระหว่างทิศทั้งสองและน่านน้ำทั้งหลายด้วย

เนื้อหาช่วงกลางของสุเราะฮฺเป็นการนำเสนอหลักการศรัทธาต่อวันสิ้นโลก โดยกล่าวถึงการสูญสลายของสรรพสิ่งทั้งมวล มีเพียงพระองค์เท่านั้นที่ยังคงอยู่ และหลังการสูญสลายนี้ก็จะเป็นการชำระสะสาง โดยอัลลอฮฺ ﷻ ได้กล่าวท้าทายผู้ปฏิเสธบุญคุณของพระองค์ไว้ได้ว่าใครที่ต้องการหลบหนีจากการชำระสะสางนี้ก็ไปเถิดถ้ามีความสามารถ และบรรยายถึงสภาพในวันแห่งการสูญสลายหรือวันกิยามะฮฺ พร้อมกันนั้นก็กล่าวสาบด้วยว่าไม่มีผู้ใดหนีพ้นไปได้

เนื้อหาช่วงท้ายของสุเราะฮฺเป็นการนำเสนอหลักการศรัทธาต่อชีวิตหลังความตายในปรโลก โดยกล่าวถึงสภาพอันอัศจรรย์หลังการตายของผู้ปฏิเสธศรัทธาที่ไม่สำนึกต่อบุญคุณของอัลลอฮฺ ﷻ และเล่าถึงรายละเอียดของความโปรดปรานและความดั่งามที่พระองค์มอบแก่ผู้ศรัทธาด้วยการพรรณนาอย่างละเอียดลออ จากนั้นจึงจบสุเราะฮฺด้วยการสรรเสริญอัลลอฮฺ ﷻ ในการที่พระองค์ได้โปรดปรานปวงบ่าวของพระองค์ด้วยบุญคุณอันล้นเหลือ เป็นการจบที่สวยงามสำหรับสุเราะฮฺนี้ที่เริ่มต้นด้วยนามอันทรงเกียรติและจบด้วยการสรรเสริญเจ้าของนามนั้น

3) ลีลาทศศิลป์ที่ปรากฏในสุเราะฮฺฮุรเราะฮฺมานมีทั้ง 3 ด้าน โดยที่พบมากที่สุดคือ อรรถศิลป์โวหาร รองลงมาคือวิจิตรโวหาร และที่พบน้อยที่สุดคือประจักษ์โวหาร ด้านอรรถศิลป์โวหาร ส่วนใหญ่เป็นเคาะบ์รที่สื่อความหมายโดยตรง มีอายะฮฺที่ 43 เป็นเคาะบ์รที่สื่อความหมายโดยนัย และส่วนใหญ่เป็นอินซาล์ฮ์ที่เป็นสำนวนคำถามเพื่อให้ยอมจำนน ด้านประจักษ์โวหาร แม้จะพบน้อยที่สุดในสุเราะฮฺนี้ แต่ก็มีทุกชนิดของประจักษ์โวหาร โดยมีปรากฏทั้ง อุปมาโวหาร อุปลักษณ์อุปนาม อุปนัย และด้านวิจิตรโวหาร ซึ่งที่พบในสุเราะฮฺนี้ส่วนใหญ่คืออัสสัจญ์อ์ นอกจากอัสสัจญ์อ์แล้วก็ยังพบอัสเตรียะฮฺและอัลมุกอบะละฮฺด้วย

การแปลความหมายอัลกุรอานสุเราะฮฺฮุรเราะฮฺมานเป็นภาษาไทย ด้านอรรถศิลป์โวหารการแปลความหมายอัลกุรอานสามารถทำได้อย่างครบถ้วนในส่วนของเคาะบ์รที่สื่อความหมายโดยตรงและอินซาล์ฮ์ ส่วนเคาะบ์รที่สื่อความหมายโดยนัยนั้น การแปลด้วยวิธีการแปลความหมายอัลกุรอานสามารถสื่อความหมายได้ในส่วนของความหมายหลักหรือความหมายที่หนึ่ง ส่วนความหมายรองหรือความหมายที่สองนั้นไม่สามารถแปลได้ ด้านประจักษ์โวหาร การแปล

ความหมายอัลกุรอานเป็นภาษาไทยสามารถสื่อความหมายได้อย่างครบถ้วนตรงตามต้นฉบับทั้งในอายะฮ์ที่เป็นอุปมาโวหาร อุปลักษณ์ อุปนาม และอุปนัย ด้านวิจิตรโวหารในส่วนของวิจิตรความหมายซึ่งได้แก่อัลมุกอบะละฮ์และอัตเตารียะฮ์ การแปลความหมายอัลกุรอานเป็นภาษาไทยในอายะฮ์ที่มีอัลมุกอบะละฮ์นั้นสามารถถ่ายทอดความหมายได้ แต่ในอายะฮ์ที่มีอัตเตารียะฮ์ การแปลความหมายอัลกุรอานเป็นภาษาไทยสามารถสื่อความหมายได้ในความหมายหลักแต่ไม่สามารถสื่อถึงความหมายรองได้ และในส่วนของวิจิตรถ้อยคำซึ่งได้แก่เสียงสัมผัส การแปลความหมายอัลกุรอานเป็นภาษาไทยไม่สามารถถ่ายทอดเสียงสัมผัสนี้มาได้ เนื่องด้วยเป็นคุณสมบัติพิเศษที่มีจำเพาะในแต่ละภาษาเท่านั้น และการถ่ายทอดด้วยการแปลความหมายอัลกุรอานเป็นการแปลที่ยึดโยงอยู่กับตัวบทเป็นสำคัญจึงไม่อาจแปลในส่วนนี้ได้

5.2 อภิปรายผล

5.2.1 จากวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เพื่อศึกษาการแปลความหมายอัลกุรอานในทรรศนะของนักวิชาการมุสลิม อภิปรายผลได้ดังนี้

1) สามารถแบ่งการแปลความหมายอัลกุรอานออกเป็น 2 ประเภทหลัก ได้แก่ 1. การแปลโดยพยัญชนะ และ 2. การแปลโดยอรรถ ซึ่งการแปลโดยพยัญชนะสามารถแบ่งออกได้อีก 2 ชนิด คือ 1) การแปลโดยพยัญชนะแบบตรงตัว 2) การแปลโดยพยัญชนะแบบไม่ตรงตัว หรือเรียกอีกอย่างว่าการแปลความหมาย การแปลที่นักวิชาการอนุญาตให้กระทำได้กับอัลกุรอาน ได้แก่ การแปลโดยอรรถและการแปลโดยพยัญชนะแบบไม่ตรงตัวที่คู่เคียงกับการแปลโดยอรรถ ส่วนการแปลโดยพยัญชนะแบบตรงตัวนั้นไม่เป็นที่อนุญาตโดยเอกฉันท์ของนักวิชาการ เพราะความแตกต่างระหว่างภาษาต้นฉบับและภาษาฉบับแปลทำให้การถ่ายทอดนั้นสูญเสียความหมายและการสื่อสารไม่สัมฤทธิ์ผลเมื่อใช้การแปลชนิดนี้ การแปลโดยพยัญชนะแบบตรงตัวจึงเป็นสิ่งที่เป็นไปได้และไม่อนุญาตให้กระทำทั้งในการแปลโดยทั่วไปและโดยเฉพาะอย่างยิ่งการแปลอัลกุรอาน ซึ่งสอดคล้องกับที่มุฮัมมัด อัชชะฮะบียี (Muhammad al-Dhahabiy, n.d.: 17-19) ได้แบ่งประเภทการให้ความหมายอัลกุรอานด้วยภาษาอื่นออกเป็น 3 ชนิด ได้แก่ การแปลด้วยพยัญชนะแบบตรงตัว (الترجمة الحرفية المثلية) , การแปลด้วยพยัญชนะแบบไม่ตรงตัว (الترجمة الحرفية بغير المثلية) และการแปลโดยอรรถ (الترجمة التفسيرية)

2) การแบ่งยุคสมัยของการแปลอัลกุรอานโดยพิจารณาจากสภาพโดยรวมของแต่ละยุคสมัย แบ่งออกได้เป็น 3 ยุค ได้แก่ ยุคแรกเริ่ม ยุคเรืองรอง และยุคโรยรา ซึ่งการแบ่งยุคสมัยเช่นนี้ทำให้เห็นถึงพัฒนาการของการแปลอัลกุรอานที่มีความสัมพันธ์กับสภาพโดยรวมของยุคสมัยได้อย่าง

ชัดเจน พัฒนาการของการแปลอัลกุรอานในแต่ละยุคสมัยสอดคล้องกับหลักการแปลของอ็ชชะรอญียะ (al-Zurqānīy, n.d.: 131-153) ที่แจกแจงถึงความหมายด้านภาษาศาสตร์ของการแปลไว้ว่ามี 4 ลักษณะ ได้แก่ 1) การถ่ายทอดถ้อยคำ 2) การอธิบายด้วยภาษาของถ้อยคำนั้น 3) การอธิบายด้วยภาษาอื่นที่ไม่ใช่ภาษาของถ้อยคำนั้น 4) การถ่ายคำในภาษาหนึ่งด้วยคำจากภาษาอื่น สังเกตได้ว่า ความหมายด้านภาษาศาสตร์ของการแปลนี้เรียงลำดับเป็นขั้นตอน โดยเริ่มด้วยการบอกเล่า จากนั้นจึงอธิบายด้วยภาษาของตน อธิบายด้วยภาษาอื่น และนำเอาภาษาอื่นมาแทนที่ภาษาตน เมื่อนำหลักการของอ็ชชะรอญียะมาพิจารณาถึงการแปลอัลกุรอานในยุคสมัยต่าง ๆ จะพบว่าในยุคแรกเริ่ม และเรื่องรอนั้นการแปลอัลกุรอานมีลักษณะตามความหมายที่ 1, 2 และ 3 คือเป็นการถ่ายทอดตัวบท จากนั้นจึงเป็นการแปลแบบอรรถาธิบาย(ด้วยภาษาต้นฉบับและด้วยภาษาฉบับแปล) หรือที่เรียกว่าการแปลโดยอรรถ จนกระทั่งในช่วงปลายของยุคเรื่องรอนช่วงรอยต่อเข้าสู่ยุคโรยรา มีการแปลอัลกุรอานอย่างเป็นทางการเป็นรูปธรรมเป็นครั้งแรกโดยบาทหลวงชาวคริสต์ ซึ่งการแปลในยุคนี้เป็นการแปลมีลักษณะตามความหมายที่ 4 คือ เป็นการถ่ายคำในภาษาหนึ่งด้วยคำจากภาษาอื่น หรือที่เรียกว่าเป็นการแปลโดยพยัญชนะ จึงกล่าวได้ว่า ไม่เพียงแต่สภาพของยุคสมัยเท่านั้นที่ส่งผลต่อพัฒนาการของการแปลอัลกุรอาน หากแต่ลักษณะของการแปลอัลกุรอานในแต่ละยุคที่แตกต่างกันก็ส่งผลต่อความเข้าใจอัลกุรอานของผู้คนในยุคนั้น ๆ และสะท้อนออกมาเป็นภาพรวมของยุคสมัยด้วย การแปลในลักษณะการอรรถาธิบายสามารถถ่ายทอดเจตนารมณ์ที่ตั้งใจของอัลกุรอานได้ครบถ้วนมากกว่า ทำให้ผู้คนมีความเข้าใจที่ถูกต้องเหมาะสม และนำไปสู่ยุคสมัยแรกเริ่มนั้นก้าวไปสู่ความเรืองรอง ในขณะที่การแปลโดยพยัญชนะนั้นถูกจำกัดด้วยเงื่อนไขหลายประการในการถ่ายทอดความหมายอย่างครบถ้วนสมบูรณ์ ซึ่งอาจเป็นเหตุหนึ่งที่น่าพาให้ยุคสมัยที่เรืองรองรุ่งมาสู่ความโรยรา การศึกษานี้จึงสามารถกำหนดแนวทางที่เหมาะสมต่อการแปลอัลกุรอานได้ ซึ่งสอดคล้องกับที่อ็ชชะอียอ (Muḥammad bin ‘Abd al-Raḥmān al-Shāry‘i, 2002: 27) กล่าวไว้ว่า สิ่งที่ควรปฏิบัติก่อนการแปลความหมายอัลกุรอานเป็นภาษาอื่นคือการอรรถาธิบายอัลกุรอานเป็นภาษาอื่นเสียก่อน

3) การแปลอัลกุรอานนั้นมีพัฒนาการไปในทางตรงกันข้ามกับความรุ่งเรืองของอิสลาม กล่าวคือ ในยุคที่อาณาจักรอิสลามมีความรุ่งโรจน์นั้นแทบไม่ปรากฏการแปลอัลกุรอานอย่างเป็นทางการ ในขณะที่การแปลอัลกุรอานแพร่หลายในยุคที่อาณาจักรอิสลามเสื่อมและสลายไปแล้ว ทิศทางที่สวนทางกันระหว่างพัฒนาการของการแปลอัลกุรอานและความรุ่งเรืองของอิสลามนั้นเกิดจากปัจจัยต่าง ๆ ที่มีในแต่ละยุคสมัยซึ่งเป็นตัวแปรกำหนดทิศทางของแต่ละยุคสมัยไว้ การได้เห็นพัฒนาการของการแปลอัลกุรอานที่ควบคู่ไปกับสภาพโดยรวมของแต่ละยุคสมัยนั้นนอกจากจะทำให้มีความเข้าใจอย่างลึกซึ้งต่อข้อบัญญัติที่เกี่ยวกับการแปลอัลกุรอานแล้ว การศึกษานี้ยังก่อให้เกิดประโยชน์อีกมากมาย เช่น เป็นการเน้นย้ำถึงความสำคัญและความจำเป็นของการแปลอัลกุรอาน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของอ็ชชะอียอ (Muḥammad bin ‘Abd al-Raḥmān al-Shāry‘i, 2002:27)

ที่พบว่า วิวัฒนาการของการแปลอัลกุรอานได้ผ่านขั้นตอน กระบวนการ และช่วงเวลาตามลำดับ ซึ่งจบลงด้วยการยอมรับถึงความสำคัญและความจำเป็นของการแปลอัลกุรอาน และไม่สอดคล้องกับที่อับดุลละฮฺ ('Abū Laylah, 2002: 368) กล่าวไว้ในหนังสือ *al-Qur'ān al-Karīm min al-Manzūr al-'Istishrāqīy* ว่า ไม่จำเป็นต้องมีการแปลอัลกุรอาน เนื่องจากในสมัยราชวงศ์ อับบาซียะฮฺซึ่งเป็นยุคทองของการแปล มีการแปลตำราจากต่างอารยธรรมมากมาย แต่ก็ไม่ปรากฏ การแปลอัลกุรอานแต่อย่างใด

4) ปัจจัยที่ส่งผลให้การแปลอัลกุรอานในยุคแรกเริ่มและเรื่องรองไม่เป็นที่แพร่หลาย ได้แก่ สภาพของสังคมในยุคนั้นที่เอื้อต่อการศึกษาเรียนรู้ภาษาอาหรับทำให้ผู้คนทั้งในและนอก คาบสมุทรอาหรับมีความรู้ความเข้าใจภาษาอาหรับเป็นอย่างดี อีกทั้งสถานะของภาษาอาหรับที่ได้รับการยกย่องจากชนชั้นปกครองให้เป็นภาษาราชการ เป็นสัญลักษณ์ของความศิวิไลซ์ ทำให้ความ กระตือรือร้นในการเรียนรู้และเลียนแบบการใช้ภาษาอาหรับแพร่หลายในหมู่คนทั่วไป ประกอบกับ ช่วงเวลานั้นยุโรปอยู่ในยุคกลาง ขาดการส่งเสริมด้านการศึกษาเรียนรู้ จึงไม่มีความสามารถพอที่จะ แปลและถ่ายทอดอัลกุรอานซึ่งเป็นของต่างชาติต่างภาษามาเป็นภาษาของตน ซึ่งต่างกันอย่างสิ้นเชิง กับยุคต่อมาที่สภาพความรุ่งโรจน์ที่เคยมีนั้นเริ่มโรยรา สนามแห่งอำนาจของโลกมุสลิมเริ่มถดถอยซึ่ง ส่งผลให้ภาษาอาหรับถูกลดสถานะด้วยเช่นกัน ผู้คนไม่กระตือรือร้นที่จะศึกษาเรียนรู้ภาษาอาหรับเช่น แต่ก่อนทำให้การแปลอัลกุรอานมีความจำเป็นมากขึ้น ในยุคโรยรานี้เกิดขบวนการบูรพาคติศึกษา รวมไปถึงลัทธิต่าง ๆ ทั้งด้านการเมืองและด้านศาสนาที่แปลอัลกุรอานตามนโยบายของกลุ่มก้อนที่ตน สังกัด การแปลอัลกุรอานจึงเป็นกิจกรรมที่มีสีสันหลากหลายมากในยุคนี

ปัจจัยเหล่านี้ทำให้รู้ถึงสาเหตุที่การแปลอัลกุรอานถูกจำกัดอยู่ในยุคหนึ่งแต่กลับเป็นที่แพร่หลายในอีกยุค รู้ถึงที่มาของการแปลอัลกุรอานในรูปแบบต่าง ๆ ที่มีในปัจจุบันว่ามีรากเริ่มมา จากสิ่งใด การศึกษาเช่นนั้นนอกจากจะทำให้รู้ถึงมูลเหตุของปรากฏการณ์ต่าง ๆ ด้านการแปล อัลกุรอานแล้ว การศึกษาถึงอดีตยังทำให้เข้าใจปัจจุบันและสามารถกำหนดทิศทางของอนาคตได้ ซึ่งสอดคล้องกับที่อัลเฟาซาน (Muhammad bin Ṣāliḥ al-Fawzān, 2001: 247-48) นำเสนอว่า ผลงานแปลความหมายอัลกุรอานส่วนใหญ่เป็นผลงานแปลของนักบูรพาคติซึ่งมีจุดประสงค์เพื่อ บิดเบือนความหมายอัลกุรอาน ความหมายของอัลกุรอานที่ผิดแผกไปจากเจตนารมณ์ที่ตีงามของ อิสลามจึงแพร่หลายออกไป ดังนั้น การเปิดโอกาสให้มีการแปลอย่างเสรีนอกจากจะไม่ช่วยคลี่คลาย ปัญหาแล้วยังเป็นการขมวดปมปัญหาให้แน่นขึ้นอีกด้วย จึงควรมีการกำหนดเงื่อนไขที่รัดกุมแก่ผู้ ต้องการแปลอัลกุรอาน

5.2.2 จากวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เพื่อศึกษาประวัติการแปลความหมายอัลกุรอานเป็น ภาษาไทย อภิปรายผลได้ดังนี้

1) สามารถแบ่งยุคสมัยของการแปลความหมายอัลกุรอานเป็นภาษาไทยออกเป็น 3 ยุค ซึ่งเป็นการจำแนกโดยพิจารณาจากจุดเริ่มต้นเป็นสำคัญ ได้แก่ ยุคปฐมบท ยุคอัครศาสนูปถัมภก และยุคโลกาภิวัตน์ โดยแต่ละยุคมีรูปแบบและวิธีการแปลที่แตกต่างกัน แต่มีพัฒนาการเป็นลำดับขั้นตอนที่เหมาะสมต่อการเผยแผ่ความหมายอัลกุรอานเป็นภาษาอื่นจากภาษาอาหรับ โดยเริ่มด้วยการแปลและการอธิบายในยุคปฐมบท จากนั้นจึงเป็นการแปลความหมายในยุคอัครศาสนูปถัมภก และเป็นการแปลตำราอธิบายอัลกุรอานในยุคโลกาภิวัตน์ ประเภทของการแปลที่เรียงตามลำดับขั้นตอนที่มาจากการแปลและการอธิบาย การแปลความหมาย และการแปลตำราตีพิมพ์นี้มีปรากฏอยู่ตลอดหน้าประวัติศาสตร์การแปลความหมายอัลกุรอานเป็นภาษาไทยทั้งสามยุค ซึ่งสอดคล้องกับที่อิซฮายิอฺ (Muhammad bin 'Abd al-Rahmān al-Shāry'i, 2007: 27) เสนอว่าการแปลและอธิบายอัลกุรอานด้วยภาษาอื่นนอกเหนือจากภาษาอาหรับควรปฏิบัติก่อนการแปลความหมาย หลังจากนั้นจึงทำการแปลตำราอธิบายอัลกุรอานอีกครั้งหนึ่ง

2) ลักษณะโดยรวมของการแปลความหมายอัลกุรอานในแต่ละยุคสะท้อนภาพของสังคม วัฒนธรรม และความต้องการของผู้คนในยุคนั้น ๆ โดยการแปลความหมายอัลกุรอานในยุคปฐมบทเป็นไปเพื่ออำนวยความสะดวกในการศึกษาความหมายอัลกุรอานแก่มุสลิมในยุคนั้นที่การศึกษาแม้เพียงขั้นพื้นฐานยังไม่ครอบคลุมอย่างทั่วถึง การศึกษาจำกัดอยู่ในกลุ่มชนชั้นที่ไม่ต้องตรากตรำในการประกอบอาชีพและสามารถสละได้ทั้งทุนด้านทรัพย์สินและทุนด้านเวลา นักวิชาการในยุคนี้จึงเริ่มให้มีการแปลความหมายอัลกุรอานขึ้นเพื่ออำนวยความสะดวกในการศึกษาความหมายอัลกุรอานของบรรดามุสลิม เป็นการตอบสนองต่อความต้องการของศาสนิกแห่งยุคสมัย

ในยุคอัครศาสนูปถัมภกก็เช่นเดียวกัน ความมากมายและหลากหลายของสำนวนรูปแบบ และวิธีการแปลความหมายอัลกุรอานที่มีปรากฏอยู่ในยุคนี้สะท้อนให้เห็นถึงการตื่นตัวต่อการศึกษาหาความรู้ของผู้คนและสังคม มีการแปลความหมายอัลกุรอานทั้งแบบบางส่วนของอัลกุรอานและแบบครบทั้ง 30 ญุซฺ์ปรากฏขึ้นในยุคนี้หลายสำนวน นอกจากนี้ยังมีการอธิบายอัลกุรอาน การแปลตำราอธิบายอัลกุรอาน รวมถึงการนำเสนอคำอ่านและการเรียบเรียงคำศัพท์จากอายะฮ์อัลกุรอานก็มีปรากฏขึ้นในยุคนี้ด้วย สิ่งเหล่านี้เป็นการตอบสนองต่อความต้องการของยุคสมัยที่มีการตื่นตัวต่อการศึกษาเรียนรู้ และผู้คนที่ต้องการประกอบศาสนกิจพื้นฐานด้วยความรู้และความเข้าใจ

ในยุคโลกาภิวัตน์นั้น อิทธิพลของโลกาภิวัตน์ส่งผลต่อวิถีชีวิตในทุกด้านรวมถึงด้านวิชาการความรู้ด้วย โดยฉายภาพให้เห็นผ่านการเข้ามาตรวจทานความหมายอัลกุรอานของศูนย์กษัตริย์พะฮัดเพื่อการพิมพ์อัลกุรอาน ซึ่งเป็นองค์กรต่างชาติที่ทำหน้าที่ด้านการแปลความหมายอัลกุรอานโดยตรง ส่งผลให้สำนวนการแปลความหมายอัลกุรอานที่มีจำนวนมากมายและหลากหลายนั้นมีความเป็นเอกภาพมากขึ้น การทำหน้าที่แจกจ่ายผลงานแปลของศูนย์กษัตริย์พะฮัดทำให้ผู้คนใน

ยุคนี้เข้าถึงผลงานแปลความหมายอัลกุรอานได้อย่างถ้วนทั่ว สิ่งนี้เป็นการช่วยอำนวยความสะดวกให้ผู้คนได้ศึกษาวิชาความรู้ที่เคยเป็นศาสตร์เฉพาะทางอันยากจะเข้าถึง นอกจากการอำนวยความสะดวกด้านการศึกษาคือความรู้จะเป็นภาพสะท้อนของยุคนี้แล้ว ความเป็นโลกาภิวัตน์ยังเร่งเร้าให้มีการศึกษาเพิ่มเติม ความต้องการศึกษาความหมายอัลกุรอานของผู้คนแห่งยุคสมัยจึงหันไปสู่วิทยาศาสตร์ที่ลึกซึ้งและเฉพาะทางยิ่งขึ้น โดยสะท้อนให้เห็นผ่านการแปลตำราอรรถาธิบายอัลกุรอานซึ่งมีแพร่หลายอยู่ในยุคนี้

สภาพของสังคม ความต้องการของผู้คน และผลงานแปลในแต่ละยุคของการแปลความหมายอัลกุรอานเป็นภาษาไทย สอดคล้องกับที่อัลลุหัยดาน (al-Luhaydān, 2002: 38) กล่าวว่า ต้องให้ความสำคัญในการแปลความหมายอัลกุรอานยุคหนึ่งที่เหมาะสมสอดคล้องกับสภาพวัฒนธรรมและความต้องการของผู้ที่จะได้รับการเผยแผ่

3) การตรวจทานความหมายอัลกุรอานที่แปลเป็นภาษาไทยและการตีพิมพ์และแจกจ่ายโดยศูนย์กษัตริย์พะฮัดเพื่อการพิมพ์อัลกุรอานนั้น ส่งผลต่อการแผ่ขยายความรู้ด้านอัลกุรอานในหมู่มุสลิมและต่างศาสนิกผู้สนใจศึกษาอิสลาม และเป็นการเพิ่มมาตรฐานของคำแปลความหมายอัลกุรอานเป็นภาษาไทย โดยได้รับการตรวจทานจากองค์กรที่เชี่ยวชาญด้านการแปลความหมายอัลกุรอานโดยเฉพาะ สิ่งนี้สอดคล้องกับที่อัลลุหัยดาน (al-Luhaydān, 2002: 39) เสนอไว้ว่า ควรแสวงหาความเป็นเอกภาพและใช้ความพยายามร่วมกันในการแปลความหมายอัลกุรอานให้มีความถูกต้อง

4) ผลงานแปลความหมายอัลกุรอานฉบับภาษาไทยที่มีการตีพิมพ์เป็นรูปเล่มที่เก่าแก่ที่สุดมีขึ้นในปี พ.ศ. 2478 จากการสืบค้นเอกสารด้านการแปลความหมายอัลกุรอานเป็นภาษาไทยพบผลงานแปลชื่อ “ศัพท์ฮัฎกฤษะกิน จากศัพท์ตันวีรุลบิยาน เรื่องโควิเศษ” ซึ่งเป็นการแปลและอรรถาธิบายโดย ยี.เอม มุนซี และทองหยิบ ยวงมณี โดยเขียนที่หน้าปกว่าบรรพที่ 1 เล่มที่ 2 ดังกล่าวนี้นี้ไม่สอดคล้องกับที่สมศักดิ์ สุขเกษม (2548: 4) และอดิศักดิ์ นุซมี (2560: 3) กล่าวว่า การแปลความหมายอัลกุรอานเป็นภาษาไทยปรากฏเป็นรูปเล่มครั้งแรกในปี พ.ศ. 2494 ซึ่งแปลและเรียบเรียงโดยชำซุดดีน อุมาร์ และคณะ ในนามของอัลอิสลาห์สมาคม

5.2.3 จากวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 เพื่อศึกษาลีลาวาทศิลป์ในการแปลความหมายอัลกุรอานฉบับภาษาไทย สุเราะฮ์ฮุรเราะฮ์มาน อภิปรายผลได้ดังนี้

1) เนื้อหาของวาทศิลป์ภาษาอาหรับครอบคลุมถึง 3 ด้านหลัก ได้แก่ อรรถศิลป์ ไวยากรณ์ ไวยากรณ์ และวจิตรโวหาร โดยด้านอรรถศิลป์โวหารเป็นการศึกษาเกี่ยวกับการใช้คำให้ถูกต้องตามกาลเทศะ คือ ถูกต้องตามเวลา สถานที่ และเหมาะสมกับผู้ฟัง ด้านประจักษ์โวหารเป็น

การศึกษาเกี่ยวกับการเปรียบเทียบเพื่อให้เห็นภาพพจน์ของคำ เป็นการสื่อถึงความหมายหนึ่งด้วย ถ้อยคำสำนวนที่หลากหลาย และด้านวิจิตรโวหารเป็นการศึกษาที่มุ่งเน้นในด้านการตกแต่งประดับ ประดาถ้อยคำให้สวยงาม โดยผ่านพัฒนาการที่ยาวนานจากช่วงที่ให้ความสำคัญเพียงอรรถรส สู่ช่วงที่ เริ่มวางกฎเกณฑ์ จนถึงปัจจุบันที่กฎเกณฑ์หนึ่งและอยู่ตัวแล้ว นักวิชาการด้านนี้ยังคงศึกษาค้นคว้า ต่อไปในมิติที่หลากหลายมากยิ่งขึ้น ดังกล่าวนี้สอดคล้องกับรูปแบบการประพันธ์ของอะลีย อัลญาริม และมศกอฟา อะมีน ('Alī al-Jārim, Muṣṭafā 'Amīn, 2007) ในหนังสือ al-Balāghah al-Wāḍiḥah โดยหนังสือเล่มนี้ประมวลไว้ด้วยเนื้อหาของวาทศิลป์ภาษาอาหรับ ทั้งอรรถศิลป์โวหาร ประจักษ์โวหาร และวิจิตรโวหาร และรายละเอียดของวาทศิลป์ทั้งสามด้านนี้ เรียบเรียงตาม พัฒนาการของวาทศิลป์ภาษาอาหรับ โดยเริ่มด้วยประจักษ์โวหารซึ่งเป็นด้านแรกของวาทศิลป์ที่มีการ กำหนดกฎเกณฑ์ขึ้นอย่างเป็นทางการ จากนั้นจึงเป็นอรรถศิลป์โวหาร ซึ่งแยกตัวเป็นเอกเทศออกจาก ประจักษ์โวหารในภายหลัง และเป็นวิจิตรโวหารที่แยกตัวออกจากอรรถศิลป์โวหารในช่วงท้ายสุด

2) ความงดงามของสุเราะฮ์เราะหมาน ปรากฏอย่างชัดเจนในลีลาวาทศิลป์ของ สุเราะฮ์เราะหมาน โดยนอกจากอรรถศิลป์โวหารซึ่งเป็นหลักการพื้นฐานทางวาทศิลป์ที่มีปรากฏอยู่ในทุก ถ้อยคำแล้ว ลีลาวาทศิลป์ที่โดดเด่นของสุเราะฮ์เราะหมานคือวิจิตรโวหารซึ่งเป็นหลักการวาทศิลป์ที่ มุ่งในการประดับประดาให้สวยงาม และวิจิตรโวหารที่พบมากในสุเราะฮ์นี้คือวิจิตรถ้อยคำซึ่งมุ่งการ ประดับประดาไปที่รูปและเสียงของคำเพื่อให้ความงดงามปรากฏได้เด่นชัดยิ่งขึ้น ดังกล่าวนี้ทำให้ความ ไพเราะและงดงามของสุเราะฮ์เราะหมานโดดเด่นขึ้นมาจนเป็นที่ประจักษ์ได้โดยปริยาย ซึ่ง สอดคล้องกับที่ชนรุ่นแรกให้คุณลักษณะของสุเราะฮ์นี้ว่าเป็นเจ้าสาวแห่งอัลกุรอาน ดังที่มีรายงานว่า

⁵⁵ ((كُلُّ شَيْءٍ عَزُوسٌ، وَعَزُوسُ الْقُرْآنِ الرَّحْمٰنِ))

ความว่า “ทุก ๆ สิ่งนั้นย่อมมีเจ้าสาว และเจ้าสาวของอัลกุรอานนี้ก็คือ สุเราะฮ์เราะหมาน”

3) การแปลความหมายอัลกุรอานสุเราะฮ์เราะหมานเป็นภาษาไทย ด้านอรรถศิลป์ โวหารสามารถถ่ายทอดวาทศิลป์ได้ในส่วนที่เป็นเคาะบ์รที่สื่อความหมายโดยตรง ด้านประจักษ์โวหาร ถ่ายทอดได้ทั้งอุปมาโวหาร อุปลักษณ์ อุปนาม และอุปนัย ด้านวิจิตรโวหารถ่ายทอดได้ในส่วนวิจิตร ความหมายที่สื่อความหมายเดียว เช่น อัลมุกออบะละฮ์ ส่วนอรรถศิลป์โวหารด้านเคาะบ์รที่สื่อ ความหมายโดยนัย และวิจิตรโวหารด้านวิจิตรความหมายที่สื่อหลายความหมาย เช่น อัตเตาเรยะฮ์ และวิจิตรถ้อยคำ เช่น อัลลัจญ์ฮ์หรือเสียงสัมผัส ไม่สามารถถ่ายทอดความหมายได้อย่างครบถ้วนด้วย วิธีการแปลความหมายอัลกุรอาน เนื่องด้วยความหมายโดยนัยของคำในแต่ละภาษา (ดังที่ปรากฏใน

⁵⁵ หะดีษบันทึกโดย al-Bayhaqīy, 2003: 2265 (เป็นหะดีษมุกันนัร ดูอัญญาฮ์อิพะฮุของ al-'Albānīy, 1999: 1350)

เคาะบ์ที่สื่อความหมายโดยนัยและอัตเตารีย์ยะฮ) และการประดับประดารูปและเสียงของคำนั้น (ดังที่ปรากฏในอัลสัจญ์อและอัลญินาส) เป็นคุณสมบัติพิเศษที่มีจำเพาะในแต่ละภาษา ซึ่งยากต่อการถ่ายทอดไปสู่ภาษาอื่นได้อย่างหมดจด ดังกล่าวนี้สอดคล้องกับที่มะหมูด บิน อับดุลสลาม อะซิบ (Mahmūd bin ‘Abd al-Salām ‘Azab, 2002: 83) กล่าวไว้ว่า ภาษาของมนุษย์นั้นมีความหลากหลาย ไม่สามารถที่จะหาคำศัพท์ที่เหมาะสมและตรงกันได้ ซึ่งแต่ละภาษาจะมีโครงสร้างของประโยคที่มีความหมายเฉพาะอันบ่งบอกถึงความลึกซึ้งของแต่ละภาษา ดังนั้น การให้ความหมายจึงเป็นเพียงการแปลให้อยู่ในกรอบของตัวบทเท่านั้น

4) วิธีการแปลความหมายอัลกุรอานของสมาคมนักเรียนเก่าอาหรับนั้นมีลักษณะเดียวกันกับวิธีการแปลความหมายอัลกุรอานที่มุฮัมมัด อัซซะฮะบียได้อธิบายไว้ (Muhammad al-Dhahabī, n.d.: 1/17-21) คือการแปลความหมายอัลกุรอานต้องประกอบด้วยวิธีการแปลทั้งสองประเภท ได้แก่ 1) การแปลอายะฮ์อัลกุรอานด้วยการแปลโดยพยัญชนะแบบไม่ตรงตัว ซึ่งคำแปลนี้ต้องมีตัวบทอัลกุรอานอยู่คู่เคียงด้วยเสมอ เป็นการให้ความหมายโดยรวมของอายะฮ์อัลกุรอาน และ 2) การแปลโดยอรรถ ซึ่งเป็นการอรรถาธิบายคำแปลที่แปลด้วยวิธีการแปลโดยพยัญชนะแบบไม่ตรงตัวอีกทีหนึ่ง เป็นการให้ความหมายและคำอธิบายแก่อายะฮ์อัลกุรอาน โดยรูปแบบการแปลความหมายอัลกุรอานของสมาคมนักเรียนเก่าอาหรับนั้นประกอบไปด้วย 2 ส่วนเช่นกัน คือ แบบคำต่อคำโดยมีการเรียบเรียงโครงสร้างของประโยคเป็นสำนวนไทยแต่ไม่มีการอรรถาธิบาย และแบบคำต่อคำโดยมีการเรียบเรียงโครงสร้างของประโยคเป็นสำนวนไทยพร้อมอรรถาธิบายไว้ในวงเล็บและในเชิงอรรถ ซึ่งส่วนใหญ่่อรรถาธิบายไว้ในเชิงอรรถ ดังกล่าวนี้สอดคล้องกับที่สุพรรณิ ปันมณี (สุพรรณิ ปันมณี, 2557: 10-11) กล่าวไว้ว่า การแปลมักเกิดขึ้นโดยส่วนผสมของการแปลทั้งสองประเภท ผู้แปลอาจต้องใช้วิจารณญาณของตน บางตอนอาจต้องแปลให้เป็นธรรมชาติของภาษาแปล ในขณะที่บางตอนกลับต้องแปลแบบรักษาคำและโครงสร้างของภาษาต้นฉบับ

5) เมื่อนำวิธีการถ่ายทอดความหมายอัลกุรอานตามคำอธิบายของมุฮัมมัด อัซซะฮะบีย และรูปแบบการแปลความหมายอัลกุรอานของสมาคมนักเรียนเก่าอาหรับ มาจัดวางไว้ในการแบ่งประเภทการแปลตามแนวทางร่วมสมัย พบว่าการแปลความหมายอัลกุรอานจะค่อนข้างไปทาง Very literal ตามการจัดแบ่งลักษณะแนวต่อเนื่องของ Larson , อยู่ทางฝั่ง SL emphasis ตามการจำแนกของ Newmark และเป็นการแปลแนวทาง text-centred translating ตามที่ Hatim และ Mason ได้เสนอรูปแบบไว้ ซึ่งการแปลเหล่านี้มีลักษณะที่ยึดโยงอยู่กับต้นฉบับ เหมาะสำหรับผู้ที่ต้องการศึกษาภาษาต้นฉบับด้วย เมื่อนำการแปลลักษณะนี้มาใช้ในการแปลความหมายอัลกุรอานเป็นภาษาไทยจึงอาจเกิดสำนวนแปลที่ไม่คุ้นเคยกับบริบทของภาษาแปล ทว่ามีเนื้อหาครบถ้วนตามตัวบทในภาษาต้นฉบับ ผลงานแปลความหมายอัลกุรอานในลักษณะนี้จึงเหมาะสมกับผู้ที่ไม่เจนจัดภาษาอาหรับและต้องการศึกษาอัลกุรอานจากภาษาต้นฉบับโดยมีความหมายหรือคำแปลเป็นสื่อ สำหรับ

การแปลที่มุ่งเน้นในด้านลีลาทางศิลปะที่มีลักษณะของความหมายโดยนัยและการประดับประดาในรูปแบบหรือเสียงของถ้อยคำนั้น การแปลด้วยวิธีการแปลความหมายอัลทอรานไม่ใช่สิ่งที่เหมาะสม เนื่องด้วยการแปลที่มุ่งเน้นด้านลีลาทางศิลปะเป็นการแปลที่ให้ความสำคัญกับบริบทหรือภาษาแปล โดยนำเฉพาะความหมาย (meaning) จากภาษาต้นฉบับมาใส่ในรูปแบบ (form) ในภาษาแปล การแปลลักษณะนี้ต้องสลัดหลุดจากต้นฉบับเพื่อให้พ้นจากพันธนาการด้านภาษา ซึ่งควรมีขอบเขต เพราะหากหลุดไปมากก็จะกลายเป็นการแปลอีกประเภทที่เรียกว่า “การแปลแบบอิสระ” (รัชนิโรจน์ กุลธำรง, 2552: 19-20) ซึ่งอยู่ทางฝั่ง TL emphasis ตามการจำแนกของ Newmark และค่อนข้าง Unduly free ตามการจัดแบ่งลักษณะแนวต่อเนืองของ Larson ซึ่ง Unduly free นั้นเป็นการแปลที่อิสระที่สุด ห่างไกลจากต้นฉบับมากที่สุด และการแปลชนิดนี้ยังไม่เป็นที่ยอมรับโดยทั่วไปว่าเป็นการแปลโดยปกติ (normal translation) (สุพรรณิ ปิ่นมณี, 2557: 9-11) การแปลลักษณะนี้เมื่อนำมาใช้กับอัลทอรานจึงไม่อาจเรียกฉบับแปลได้ว่าเป็นการแปลความหมายอัลทอราน

5.3 ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยเรื่อง ลีลาทางศิลปะในการแปลความหมายอัลทอรานฉบับภาษาไทย สุเราะฮ์เราะห์มานครั้งนี้ ผู้วิจัยมีประเด็นข้อเสนอแนะจากการวิจัย และข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

5.3.1 ข้อเสนอแนะจากการทำวิจัย

ข้อค้นพบจากงานวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเพื่อนำไปใช้เป็นแนวทางในการแปลความหมายอัลทอรานเป็นภาษาไทย ดังนี้

5.3.1.1 ผลการศึกษาการแปลในทรศนะของนักวิชาการ สามารถนำมากำหนดวิธีการและรูปแบบการแปลที่ถูกต้องและเหมาะสมกับต้นฉบับที่ต้องการแปล โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการแปลความหมายอัลทอรานที่มีข้อบัญญัติการแปลที่ละเอียดลออ

5.3.1.2 ผลการศึกษาประวัติการแปลความหมายอัลทอรานเป็นภาษาไทย สามารถนำมากำหนดแนวทางการแปลความหมายอัลทอรานเป็นภาษาไทยที่สอดคล้องกับบริบททางสังคม วัฒนธรรม และความต้องการของยุคสมัย

5.3.1.3 ผลการศึกษาลีลาวาทศิลป์ในการแปลความหมายอัลกุรอานฉบับภาษาไทย สุเราะฮ์ฮุรเราะฮ์มาน สามารถนำมากำหนดกลุ่มเป้าหมายของการแปลในแต่ละครั้งได้อย่างชัดเจน เพื่อผู้แปลได้เลือกใช้วิธีการและรูปแบบการแปล ที่เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมายนั้น

5.3.2 ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

5.3.2.1. ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับทฤษฎีที่เกี่ยวกับการแปล โดยเฉพาะการนำทฤษฎีทางภาษาศาสตร์มาใช้ในการแปล เพื่อกำหนดกฎเกณฑ์ที่ได้มาตรฐานให้กับการแปล โดยเฉพาะอย่างยิ่งการแปลความหมายอัลกุรอาน เพื่อให้การถ่ายทอดถ้อยคำของผู้เป็นเจ้าของไปด้วยความครบถ้วน และสมบูรณ์แบบที่สุด

5.3.2.2. ควรมีการศึกษาการแปลความหมายอัลกุรอานในบริบททางสังคมที่หลากหลาย เช่น ในดินแดนชมพูทวีปที่มีปรากฏการแปลความหมายอัลกุรอานอย่างเป็นรูปธรรมขึ้นเป็นครั้งแรกและเป็นดินแดนที่มีความเป็นพหุวัฒนธรรมสูง รวมถึงดินแดนอื่น ๆ ทั้งฝั่งตะวันตกและฝั่งตะวันออก โดยเฉพาะอย่างยิ่งดินแดนอุซเบกิสถานที่มีบริบททางสังคมใกล้เคียงกับประเทศไทย

5.3.2.3. ควรมีการศึกษาการแปลตำราตีฟิรเป็นภาษาไทย เนื่องด้วยเป็นการถ่ายทอดความหมายอัลกุรอานในเชิงลึก และเป็นกิจกรรมที่มีความศึกษาค้นคว้าในปัจจุบัน โดยศึกษาไปถึงต้นฉบับตำราตีฟิรว่าฉบับใดได้รับความนิยมในการนำมาแปลมากที่สุด ในพื้นที่ไหน เพราะเหตุใด เพื่อสามารถกำหนดแนวทางการแปลในประเทศไทยให้สอดคล้องกับความเป็นไปในโลกปัจจุบัน

5.3.2.4. ควรมีการศึกษาลีลาวาทศิลป์ในอัลกุรอานสุเราะฮ์อื่น ๆ เช่น การใช้วาทศิลป์ในสุเราะฮ์หมักกียะฮ์เปรียบเทียบกับการใช้วาทศิลป์ในสุเราะฮ์มะดะนียะฮ์ เพื่อดูความต่างของการใช้วาทศิลป์กับผู้คนในบริบทที่หลากหลาย ซึ่งนอกจากจะเป็นการศึกษาเพื่อเข้าใจดำรัสของผู้เป็นเจ้าของให้ถ่องแท้แล้ว ยังเป็นการเผยถึงความงดงามของลีลาวาทศิลป์ในถ้อยคำของพระองค์ และสามารถนำมาใช้ในการเชิญชวนผู้คนสู่สุสัจธรรม